

Küreselleşme ve ekonomi

Gökçe KARASOY
TOBB ETÜ
İşletme Bölümü
Birinci Sınıf Öğrencisi

Yalnızca ekonomik yönlerini ele aldığımız küreselleşme çok daha karmaşık ve çok boyutlu bir konu. Yeni bir dünya oluşturacağı söylenen küreselleşmeyi kontrol altına alabilmek, ona uyum sağlayabilmek için çok daha derin bir sosyal ve politik yapılanmanın ve güçlü yönetimlerin gerektiği aşikâr

Küreselleşme sürecini, makro ekonominin temel hedeflerini oluşturan üç ana başlık; ekonomik büyüme, işsizlik, enflasyon olarak inceleyeceğiz. Belki buradan hareketle üzerinde bir türlü anlaşmaya varılamayan küreselleşme hakkında bir yargıya sahip olabiliriz.

KÜRESELLEŞME VE EKONOMİK BÜYÜME

Küreselleşmenin kelime anlamının kalkınmış ülkeler için ekonomik büyüme anlamına geldiğini söylemiştik. Ekonomik büyüme; ülkenin kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması, böylece hem reel GSYİH hem de potansiyel GSYİH'nin artırılması, işsizliğin ve enflasyonun kontrol altına alınması anlamına gelir. Geniş bir pazar olarak ele alınan dünyadaki fırsatların değerlendirilmesi, böylece canlı piyasalar, düşük üretim maliyetleri bazı ülkeler için yaşam kalitesinin yükselmesi anlamına gelirken; bu yükselme tüm ülkelere adaletli bir biçimde yansımamakta. Yani küreselleşme bir kesim için, tamamen büyüme demek iken; diğer kesim için daralma anlamına gelir.

KÜRESELLEŞME VE İŞSİZLİK

Küreselleşmeyi ikinci olarak işsizlikle birlikte ele alacağız. İşsizlik devletlerin halklarını memnun etmek için çözmek zorunda oldukları yegane sorunlardan biri. Bu yüzden bu konu pek çok açıdan ele alınabilir. Üretimin küreselleşmesi, ucuz iş gücü arayışlarına yol açar. Çok basit bir örnek olarak; Almanya'nın kendi ülkesinde yetişen arpayı Almanya'da bira üretimine sokması yerine, arpayı Güney Afrika'ya göndermesi ve orada üretilen biranın yeniden Almanya'ya getirilip satılması verilebilir. Bu noktada akla gelen ilk soru küreselleşmenin gelişmiş ülkelerde işsizliği artırıp artırmadığıdır ki; istatistiklerin gösterdiği sonuç Almanya, Fransa, İtalya gibi gelişmiş ülkelerde işsizliğin hâlâ önemli bir sorun olduğu. İşsizlik sigortası bu yükü daha da artırıcı bir unsur. Ayrıca ekonomik büyümenin bazen ileri düzeyde uzmanlaşma ve teknoloji kullanımıyla verimlilik artışını da beraberinde getirmesi böylece işsizliğe yol açtığı da gözlenen bir durum.

Bu konu ucuz iş gücü kaynağı olarak görülen ülkeler açısından ele alınınca, küreselleşme pek çoğuna kısa vadede parlak görülebilir. Çünkü bu şekilde geri kalmış ülkelerdeki insanlar için istihdam alanları yaratılmakta ve onların memnuniyetle kabul edeceği çalışma şartları sunulmakta. Fakat eğer ekonomide temel prensip rekabet ise; bu geçersiz bir sav. Çünkü uzun vadede bu ülkeler dışarıya bağımlı hale gelecek, ürettiğinden fazlasını tüketecek ve hiçbir zaman milli bir kalkınma gerçekleştiremeyecekler.

KÜRESELLEŞME VE ENFLASYON

Ülkelerin temel makroekonomik hedeflerinin sonuncusuna yani enflasyona geldiğimizde ise oldukça farklı bir tablo ile karşılaşıyoruz. Küreselleşme bu sefer canavarlıktan ziyade güler yüzünü gösteriyor. Son on yılın ortalama rakamlarına baktığımızda hem gelişmiş hem gelişmekte olan ülkelerde (Türkiye de bu gruptadır) enflasyonun hızlı bir düşüş içerisinde olduğunu görüyoruz. Bu durum IMF'nin iktisatçılarının da dikkatini çekmiş. Nisan 2006'da IMF'nin hazırladığı "World Economic Outlook" adlı raporun "Küreselleşme Enflasyonu Nasıl Etkiledi" başlığı altında sunulmuş. Ulaştıkları sonuç ise, küreselleşmenin enflasyonu düşürdüğü yönünde. Bulgulara göre; ülkelerin dışa açılma düzeylerinin artması, yani küresel ekonomiyle uyum sağlamaları enflasyonu düşürüyor. Bu durumda yerel üreticiler fiyatlarını dünyanın kalanından farklı bir biçimde belirleyemiyorlar. Çünkü ithalat, tüketici için daha ucuz bir seçenek yaratıyor. Kamu kesimi açıklarının düşürülmesinin enflasyon üzerinde olumlu etki yapması beklenen bir sonuç. Öte yandan gelişmiş ülkelerin bu dönemde enflasyonu düşürmüş olmasının da yükselen ekonomilere önemli bir yarar sağladığı görülüyor. Fakat her şeye rağmen, enflasyonu düşürmede küreselleşme ancak ikincil ya da geçici bir etkiye sahip. Asıl önemli olan elbette ki ülkenin izlediği ekonomik politikaların başarısı.

KÜRESELLEŞME VE TÜRKİYE'NİN KONUMU

Küreselleşme ve Türkiye konusuna geldiğimizde ise; Türkiye maalesef bu sürecin yükünü çeken grupta. Küreselleşme belirtileri olan AB, IMF ve Türkiye'nin bunlarla yıllardır süregelen ilişkileri, hiç yabancı olmadığımız konular. AB'ye bir türlü tam üye olamayan Türkiye; 1995'te gümrük birliğine girmekle, tek taraflı tavizler vermiş. O tarihten beri ülkemizde adeta bir ithalat patlaması yaşanmış ve neticede yaşanan dış ticaret açıklarıyla Türkiye çok ciddi kayıplara uğramış. Yine buna benzer şekilde ülke ekonomisi üzerindeki IMF baskıları, yabancı özelleştirmeler, Türk parasının yaşadığı değer kayıpları başka birer yazının konusu olabilecek nitelikte derin ve incelenmesi gereken konular.